

95 - 879a

1833. Ἀπάντησις ἀπὸ 20 Ἰουλίου τῆς Δημογεροντίας Τ ἡ ν ο υ,
εἰς ἄνωτέρω ἐγκύκλιον,

ἐν 351a, σ. 210 - 214.

«...Προσθήκη 1ον. Περὶ Διαθήκης. Ὅταν ἀπέθνησκέν τις ἄνευ κατιόντων, καὶ εἶχεν ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφάς, ἂν εἰς τὴν διαθήκην του παραμελοῦσε ν' ἀναφέρῃ τινὰ ἐξ αὐτῶν, καὶ νὰ προσδιορίσῃ ἐλαχίστην μερίδα τινὰ ἐκ τῆς πατρομητρογονικῆς περιουσίας του, ἢ διαθήκῃ ἀκαιροῦτο καὶ ἐμοίραζον τὰ ἀδέλφια τὴν κληρονομίαν ὅλην ἐξ ἴσου. Καθόσον δὲ ἀφοροῦσε τὴν ιδιόκτητον περιουσίαν τοῦ διαθέτου ἐδύνατο νὰ τὴν διαθέσῃ ἀκωλύτως καὶ αὐθαιρέτως. 2ον. Εἰς τὸ περὶ διαθηκῶν μέρος, παρατηροῦνται ἐλλείψεις ὡς ἐκ τῆς μὴ ὑπάρξεως δημοσίου μνήμονος πηγαζούσας, καὶ οὕτως αἱ μεγαλύτεραι ἐλλείψεις καὶ πλημμελήματα δὲν ἔδιδον ἀπ' εὐθείας χώραν εἰς ἀκύρωσιν αὐτοῦ, ἂν ὁ δικαστὴς ἐπροσπαθοῦσε νὰ τὸ ἐξακριβώσῃ καὶ πληροφορηθῇ διὰ μαρτύρων ἢ ἄλλων περιστάσεων περὶ τῆς ἀληθοῦς τελευταίως θε(λή)σεως τοῦ ἀποβιώσαντος. Μάρτυρες ἀγράμματοι καὶ συγγενεῖς ὡς καὶ οἱ ἴδιοι ἐπίτροποι ἦσαν ἐπίσης δεκτοί, ἐκτὸς τῶν τέκνων καὶ ἀδελφῶν καὶ τῶν ἐχόντων συμφέρον εἰς τὴν διαθήκην καὶ δὲν ἀπαιτοῦντο περισσότεροι ἀπὸ δύο πρὸς κύρωσιν τῆς διαθήκης.

Ὁ σχετικὸς ἐφημέριος ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἔγραφε τὴν διαθήκην καὶ πολλάκις, ὄντος ἀγραμμάτου τοῦ διαθέτου, ἐχορηγούμενον διὰ μάρτυρες δύο, ἐπίσης ἀγράμματοι, διὰ χειρὸς τοῦ ἐφημέριου ἐπογεγραμμένοι καὶ αὐτοῦ προσυπογεγραμμένου. Ἀλλ' εἰς περίπτωσιν διαφωνίας τῶν κληρονόμων, ἂν δύο ἐκ τῶν μαρτύρων ὑπῆρχον εἰς τὴν ζωὴν, δηλονότι οἱ δύο ἀγράμματοι, ἢ εἰς ἐξ αὐτῶν καὶ ὁ ἐφημέριος, ἐπροσκαλοῦντο παρὰ τῆς ἀνηκούσης Ἀρχῆς καὶ κατὰ λόγον τῆς ἐξομολογήσεώς των ἀκυροῦτο ἢ ἐπικυροῦτο ἡ διαθήκη. Ἡ δὲ ἀποδεδειγμένη ιδιόχειρος καὶ ὁλόγραφος διαθήκη καὶ ἄνευ μαρτύρων εἶχε τὸ κύρος της.

3ον. Περὶ προικοσυμφώνου. Τὰ ἴδια πλημμελήματα καὶ ἐλλείψεις παρατηροῦνται καὶ εἰς τὸ περὶ προικοσυμφώνου μέρος. Ὅθεν οἱ ἴδιοι κανόνες, ὡς καὶ περὶ διαθηκῶν, ἐφυλάττοντο καθόσον ἀφορᾷ τοὺς τύπους πρὸς κύρωσιν ἢ ἀκύρωσιν αὐτοῦ.

4ον. Περὶ προτιμήσεως. Εἰς τὰς πωλήσεις τῶν ἀκινήτων, ἐπροτιμοῦντο εἰς τὴν ἀγορὰν οἱ ἀνιόντες ἢ οἱ κατιόντες, εἰς ἔλλειψιν αὐτῶν ἢ σύζυγος, ἂν ᾔθελεν εὐρεθῇ ἀποῦσα εἰς καιρὸν πράξεως, καὶ εἰς ἔλλειψιν τὰ ἀδέλφια, εἰς ἔλλειψιν τῶν ἀδελφῶν οἱ πλησιασταὶ τῆς αὐτῆς ιδιοκτησίας. Τῶν συγγενῶν δὲ ἢ πλησιαστῶν, κατέμπροσθεν δύο μαρτύρων, ἀποποιουμένων, ἢ πώλησις ἐγίνετο τότε ἰσχυρῶς εἰς ὄντινα ἐπαρουσιάζετο ὡς ἀγοραστής. Ἐὰν δὲ οἱ συγγενεῖς ἢ οἱ πλησιασταὶ ἦσαν ἀπόντες, τότε εἴτε ὁ ιδιοκτήτης εἴτε ὁ ἀγοραστής

ἦτον εἰς χρέος νὰ εἰδοποιήσῃ τούτους περὶ τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως, αὐτῶν δὲ ἐγγράφως ἢ διὰ μαρτύρων ἀρνούμενων, τότε ἡ ἀγορὰ ἐθεωρεῖτο ἀμετάτρεπτος. Ἡ πολυκαιρία ἐγένετο αἷτιον παραγραφῆς τοῦ περὶ ἐπιστροφῆς τῶν ἀκινήτων κτημάτων δικαιώματος, καθόσον ἀφοροῦσε τοὺς παρόντας, οἵτινες δὲν ἤθελον ρητῶς προειδοποιηθῇ καὶ εἰς σύμπτωσιν προτεινομένης ἀγνοίας καθυποβάλλοντο εἰς ὄρκον, ὅστις ἀπεφάσιζε.

5ον. Περὶ διωρύγων (ρυμότοποι) εἰς χωράφια, ἀμπέλια καὶ τὰ λοιπά, ἀπεστέρουσαν τοὺς πλησιαστάς τῶν δικαιωμάτων τῆς πλησιότητος, αἱ εἴσοδοι ἢ ἐμβатаὶ ἐφύλαττον ἀναλλοίωτον καὶ ἀμετάτρεπτον διαδοχικὸν δικαίωμα τῶν χωραφίων, ἀμπελίων κτλ.

6ον. Περὶ ἐπιτρόπων. Τὰ περὶ τῶν κατὰ διαθήκην, ἐπιτρόπων ἦτο πάντῃ ἀκανόνιστα καὶ οὕτως ἐθεωροῦντο ἀνεύθυνοι οἱ τοιοῦτοι ἐπίτροποι διὰ πᾶσαν ζημίαν ἢ φθορὰν ἃν ἤθελεν ὑποφέρει ἡ κινητὴ ἢ ἀκίνητος περιουσία τοῦ διαθέτου ὡς ἐκ ραθυμίας των, ἐκτὸς ἐὰν ἀπεδεικνύετο ὅτι ὑπῆρξε δολιότης καὶ σφετερισμὸς ἐκ μέρους του, μέρους ἢ τοῦ ὅλου τῆς αὐτῆς περιουσίας, ἢ ἂν ἦτο ὑπόνοια αἰσχροκερδείας.

Ὅταν ἀπέθνησκε εἰς ἐκ τοῦ ἀνδρογύτου ἀδιάθετος, τὸ ἐπιζῶν ἄτομον, καθὸ φυσικὸς ἐπίτροπος, εἶχεν ἐκτεταμένην ἐξουσίαν καθόσον ἀφοροῦσε τὰ τῆς ἐπιτροπείας χρέη, δηλαδὴ ἐδύνατο νὰ ἐκποιήσῃ ἀκίνητα πατρικὰ πράγματα πρὸς τὸ συμφέρον τῶν τέκνων της, ἅτινα ἐν καιρῷ ἐνηλικιώσεως δὲν ἔμπορῶσαν νὰ κάμουν παράπονον, εἰμὴ εἰς περὶ τῶν ἀπονοίας δολιότητος καὶ αἰσχροκερδείας, ὥστε μὴ ἀποδεικνύμενον, ἡ πώλησις ἔμεινε τωόντι σταθερὰ καὶ ἀμετάθετος. Σαφηνίζεται δὲ ὅτι ἂν τὸ ἐπιζῶν ἄτομον ἦτον ἡ γυνή, ἡ ἐξουσία της ἔπαυεν ὅταν ἤθελεν ἔρθῃ εἰς 2ον γάμον.

7ον. Περὶ ὑποθηκῶν καὶ μεσεγγύων. Τὰ περὶ ὑποθηκῶν καὶ μεσεγγύων ἦτον ἐπίσης ἀκανόνιστα, μολονότι ὑπῆρχον καὶ ἐντεῦθεν ἐπρόκυπτον καταχρήσεις. Ὁ δανείζων ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀκινήτου πράγματος τινὸς καὶ λαμβάνων παρὰ τοῦ χρεώστου πρὸς ἀσφάλειαν τοὺς τίτλους ἢ τίτλον τῆς ιδιοκτησίας αὐτοῦ ἦτο προτιμητέος παρ' ἄλλον δανειστήν, ὅταν δὲν ἐπαρουσιάζοντο διάφοροι ὑποθηκαὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος, χωρὶς καμμία νὰ συνοδεύεται μὲ τοὺς σχετικοὺς τίτλους τῆς ιδιοκτησίας, οὐδεμία ἔχαιρε προνόμιον, ἀλλ' ἐσύντρεχον ὅλοι ἐξ ἴσου εἰς τὴν διανομήν, ἂν ὁ χρεώστης δὲν ἦτον εἰς κατάστασιν νὰ ἐξοφλήσῃ μὲ ἄλλα ἀγαθὰ του πρὸς δανειστάς. Καθόσον δὲ ἀφορᾷ τὰ περὶ τόκον, ἐὰν ἡ εἰς ὑποθήκην ιδιοκτησία ἐνέμετο παρὰ τοῦ δανειστοῦ καὶ ἡ ἀξία της ἰσότημος μὲ τὴν ἀξίαν τοῦ πράγματος τότε ὑποχρεοῦτο ὁ μὲν δανειστής νὰ δίδῃ ἀκ(ρι)βῆ λογαριασμὸν τῶν προσόδων, ὁ δὲ χρεώστης νὰ πληρώσῃ τὸν τόκον, ἐὰν δὲ ἡ ὑποθηκευομένη ιδιοκτησία ὑπῆρχεν ἀξίας διπλασίας τοῦ χρέους, τότε ὁ τόκος ἀντελογίζετο μὲ τὴν τῶν προσόδων τιμὴν.

8ον. Ἡ διδόμενη παρὰ τῆς γυναικὸς ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς ἐγγύησις ἦτον ἰσχυρὰ καὶ ἐκτελεστέα.

9ον. *Περὶ Δανείου.* Πᾶς νουνεχῆς πωλητῆς μετερχόμενος βιομηχανίαν τινά, ἂν καὶ στερεμένος τῆς παρὰ τοῦ νόμου προσδιωρισμένης ἡλικίας, ἐδύνατο, ὄντων ἀποβιωκότων τῶν γονέων του, νὰ δανείζηται ἰσχυρῶς καὶ νὰ διαθέτῃ τὰ περὶ αὐτοῦ ἐλευθέρως.

10ον. *Περὶ τόκου.* Πᾶν δάνειον μετὰ παρέλευσιν δέκα ἐτῶν ἐθεωρεῖτο ἀνεπίδεκτον περισσοτέρου τόκου, ὁ δὲ τόκος δὲν ἐπερέβαινε τὰ 10 εἰς τὰ 100 εἰς τὸ ἀπλοῦν δάνειον καὶ εἰς τὸ ἐπὶ ὑποθήκῃ.

11ον. *Περὶ δωρεῶν.* Τὸ δῶρον ἐθεωρεῖτο ἱερὸν καὶ ἀμετάτρεπτον ἐκτὸς τῆς κατὰ συνθήκην (*codizionato*) δωρεᾶς, ἥ ὅποια ἀκυροῦτο εἰς σύμπτωσιν παραβάσεως αὐτῆς, ἢ ἂν ἡ συνθήκη δὲν ἐξετελεῖτο ἔνεκα τοῦ θανάτου τοῦ λαβόντος τὸ δῶρον.

12ον. *Περὶ ἐξωπροίκων.* Τὰ ἐξώπροικα ἔχαιρον τὸ ἴδιον προνόμιον ὥς καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία προίξ».

96 - 910a

1834. Ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ 7 Φεβρουαρίου,

ἐν 468a, σ. 288 ὑποσ.

«... Συνήθεια ἐπεκρατήσε καὶ κρατεῖ ἀκόμη εἰς πολλὰ μέρη νὰ γίνηται ἡ λεγόμενος ἀρραβὼν, ἥτοι... ὁμολογία καὶ ἀνυπόσχεσις δι' εὐχῶν, ἥ, ὥς κοινότερον λέγεται, δι' ἱερολογίας. Ἀλλὰ διὰ τῆς ἱερολογίας ταύτης καθίσταται ὁ ἀρραβὼν κατὰ τὴν δόξαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοὺς πολιτικούς νόμους γάμος καὶ ἐπιφέρει μεθ' ἑαυτοῦ ὅσα καὶ ὁ τέλειος γάμος. Πᾶς φρόνιμος σκεπτόμενος εἰς τοῦτο ἐννοεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ τὰς κακὰς αὐτοῦ συνεπείας εἰς τὴν κοινωνίαν... Διὰ ταῦτα καὶ ἐμποδίσθη παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ὁ δι' ἱερολογίας ἀρραβὼν. Ἀλλὰ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν πληροφορεῖται ἡ Σύνοδος, ὅτι ὁ ἀρραβὼν αὐτὸς γίνεται ἀκόμη καὶ αἱ κακαὶ αὐτοῦ συνέπειαι ἀκολουθοῦσι καὶ νομίζει χρέος αὐτῆς ἱερὸν νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὸν ἐκ νέου... Ἐὰν δὲ μάθῃ ἡ Σύνοδος γινομένην εἰς τὸ ἐξῆς τὴν ἱερολογίαν εἰς τὸν ἀρραβῶνα... θέλει δὲ κηρύττει καὶ τὸν ἀρραβῶνα ἐκεῖνον ὥς μηδόλως δι' ἱερολογίας γεγεννημένον».

97 - 914a

1835. Ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ 28 Ἀπριλίου,

ἐν 468a, σ. 288 - 289, ὑποσ. Πρβλ. ἄνωτέρω, ἀριθ. 910a.

«... Ἀλλ' ἂν ἱερολογία δὲν γίνεται πλέον εἰς τὸν ἀρραβῶνα, μετὰ τὴν ἀπαγόρευσιν αὐτῆς, γίνεται ὅμως εἰς τινὰ μέρη ἄλλο εἶδος τελετῆς ἐπ' αὐτοῦ...»

18 - 6 - 1973